

E 73/2018 vp.
Erityisasiantuntija Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto
YmV 11.3.2020

Valtioneuvoston kirjelmä yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista ehdotuksista

Euroopan komission esitys ja European Green Deal tähtäävät maatalouteen, joilla voidaan vastata myös moniin ympäristöongelmiin: luonnon köyhtymiseen, vesien tilaan sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Näiden ympäristötavoitteiden saavuttamisen ongelmat EU:n ja jäsenmaiden kansallisessa valmistelussa ovat nyt budjettileikkaukset, jäsenmaiden halu saada lisää vapaaehtoisuutta ja poikkeuksia sekä valmistelun aikataulun ja uusien tavoitteiden haasteet.

EU-budjetin leikkaukset uhkaavat viljelijöitä ja ympäristöä

Suurin haaste on raha. Erityisesti vapaaehtoisten ympäristötoimien ns. 2-pilarin ympäristökorvausrahat uhkaavat vähentyä voimakkaasti EU:n budjettileikkausten takia. Se vähentäisi ympäristötoimien määrää ja laajuutta tilanteessa, missä niitä pitäisi lisätä.

Jäsenmaiden halu saada lisää vapaaehtoisuutta ja poikkeuksia

CAP-uudistuksessa jäsenmaat saivat merkittävästi lisää valtaa. Silti ne haluaisivat vielä lisää vapaaehtoisuutta ja poikkeuksia. Ympäristöasioiden laajempi vapaaehtoisuus johtaisi kuitenkin siihen, että ne maat eivät ottaisi käyttöön tehoitoimia, joiden ympäristö sitä eniten tarvitsisi.

Tähän huoleen on joskus vastattu viittaamalla siihen, että komissio tarkistaa lopuksi jäsenmaiden strategiset suunnitelmat. Se voisi puuttua silloin jäsenmaiden ympäristötoimien riittämättömyyteen. Sen varaan ei kuitenkaan voi laskea. Komissiolla ei ole riittävästi joka maan kieltä ja ympäristön erityisolosuhteita osaavaa henkilöstöä. Kaikkien EU-ohjelmien vaihtuessa komissiolla on aina ennenkin ollut yhtä aikaa monta muutakin prosessia meneillään. Tämä voimavarojen ja ajan pula johtaa helposti siihen, että ympäristölle huonotkin strategiset suunnitelmat voivat mennä läpi. Lisäksi vasta prosessin lopussa tulevat muutosvaatimukset olisivat kaikille hyvin hankalia.

Aikataulu vs. EU:n uudet tavoitteet

Kolmas haaste on se, että ympäristötavoitteita ei ole vielä riittävästi otettu huomioon EU:n ja jäsenmaiden valmistelussa. Tätä vajetta lisäävät entisestään *European Green Dealin* ja *Pelloilta pöytään* -aloitteiden uudet tavoitteet. Ympäristöasioiden painoarvoa pitää valmistelussa nyt voimakkaasti lisätä. Tähän uuden ohjelmakauden alun myöhästyminen – mahdollisesti jopa kahdella vuodella – antaa uusia mahdollisuuksia.

Mitä tehdä?

Jos maatalouden EU-budjettitilanne ei parane, ekojärjestelmästä ja ehdollisuuden kaikista osista täytyy tehdä jäsenmaille paikallisia. Näin saataisiin suorat tuet eli 1-pilari ympäristötoimiin mukaan.

Lisäksi tulee pohtia myös kotimaista lisärahoitusta 2-pilariin. On tärkeää palkita viljelijöitä, jotka tekevät enemmän ympäristön ja ilmaston hyväksi.

Myös toimien kohdentamista tehokkaimpiin toimiin ja kohdealueille (esimerkiksi jyrkät rinnepellot) tulee lisätä. Tähän olemme tehneet esityksiä *Kestävän maatalouden tiekartta* -hankkeessa <https://www.sll.fi/2019/12/17/luonnonsuojelujarjestot-vaativat-maataloustukien-pitaa-hyodyttaa-ymparistoa/>

Lisätietoja: erityisasiantuntija Tapani Veistola, puhelin 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi